

PASTORÁLNA SLUŽBA - SÚČASŤ BOŽEJ MISIE

JÚLIUS FILO

EVANJELICKÁ BOHOSLOVECKÁ FAKULTAUNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
EVANGELICAL LUTHERAN THEOLOGICAL FACULTYCOMENIUS UNIVERSITY BRATISLAVA
filo@fevth.uniba.sk

PASTORAL SERVICE: A PART OF THE DIVINE MISSION

Abstract: The basic premise of this study is the missiological position that the mission of the church is the work of the triune God. The church with its programs is an instrument of God's action in the world. In doing so, pastoral ministry is one of the most important expressions of missional ministry, since its personal quality permeates and integrates many ministries within the community of the church as well as those that are directed to God's beloved world of people. The actual research aim of this study is to explore and present how pastoral ministry becomes a personally addressing and contextually active instrument of God's mission. The study draws on missiological positions and pastoral-theological principles, but seeks to suggest concrete ways of implementing pastoral ministry alongside people in a variety of situations. The study leads to the observation that pastoral ministry calls for a differentiated approach to the human person in a variety of situations. The need for a differentiated approach in terms of the content and form of ministry is presented in the study by a few selected examples.

Keywords: mission; mission of God; pastoral ministry; differentiated approach; pastoral support for young people; stages of confrontation with death; participation of the ordained and the non-ordained; pastoral programme of the congregation

THEOLOGICAL REVIEW, Vol. 92, 2021, No. 4, Number of Article 6, p. 495 – 504.

DOI: 10.14712/12117617.92.4.6

Úvodom

V tejto štúdií vychádzame z poznania, že pastorálna služba je jedným z najdôležitejších nosičov Božej misie. Je to tak preto, že pastorálna služba preniká a spája mnohé služobné úlohy vo vnútri spoločenstva cirkvi rovnako ako tie, ktoré sú priamo zamerané na Bohom milovaný svet ľudí. Dá sa to pozorovať už na úrovni prípravy na pastorálnu službu pri vzdelávaní teológov rovnako, ako pri praktickom výkone v službe cirkvi vo svete. Aký je teda význam pastorálnej teológie a pastorálnej služby v komplexe rôznych teologických disciplín a úloh cirkvi?

K významu pastorálnej služby uprostred iných disciplín sa dá povedať, že je podľa názoru uznávaných odborníkov prakticko-teologickou disciplínou, ktorá preniká snád' všetky oblasti práce cirkvi a oblasti práce duchovného cirkvi.

Medzi takých odborníkov patrí napríklad z kontextu kerygmatickej pastorálky Edaurd Turnaysen. On vidí tieto hlavné spôsoby konania kresťanského zboru: kázeň - vyučovanie - modlitby - diakonia - učenie teda teológia. Thurneysen hovorí: „medzi týmito spôsobmi konania zboru sa tvorí ďalšie dielo: dielo pastorálnej služby“. Znamená to, že pastorálka sa uskutočňuje aj v kázni, vo vyučovaní mládeže, v diakonii a tiež v teológii a musí byť preniknutá a nesená modlitbou. Pastorálka je však stále (v chápaní Thurneysena je to jej špecifikum) službou zvesti, oslovovaním jednotlivca, je zvestou Božieho slova, ktorá sa podáva v konkrétnom prípade jedným človekom jednému človeku.

Aby sa pastorálna služba dala chápať ako samostatné dielo vychádza **Thurneysen** z jedného Logia Ježišovho Mt 9:36-38. „ **36** Keď uzrel zástupy, bolo Mu ich ľúto, že boli zmorené a bezmocné ako ovce, ktoré nemajú pastiera. **37** Vtedy povedal učeníkom: Žatvy je síce mnoho, ale pracovníkov málo, **38** preto proste Pána žatvy, aby vyslal pracovníkov na svoju žatvu.“ Tak ako možno chápať poverenie ku misii z Ježišovho vyslania Mt 28:18-20, tak možno vidieť v spomenutom vyslaní do práce na žatvu poslanie ku pastorálnemu pôsobeniu. Žatvu nemožno chápať len eschatologicky. Ježiš hovorí zreteľne o ľuďoch, ktorí už pred koncom vekov zbierajú úrodu.¹

Pastorálna služba je súčasťou misie. Tak sa v nej veľmi osobne a konkrétne prejavuje Boží záujem o človeka každej doby za pomoci spolupracovníkov cirkvi Ježiša Krista.

1. Misia cirkvi v súčasnosti - jej ciele a výzvy

Skúmame základnú kvalitu misijnej angažovanosti a jej vzťah k pastorálnej službe v našom čase. Chápeme ju tak, ako to výstižne konštatuje teologicky misijný dokument Svetového Luteránskeho Zväzu s názvom "Spoločne v Božej misii" ako „**pokračujúce zachraňujúce dielo Boha Otca, Syna a Ducha Svätého a súčasne ako Božie poverenie pre Boží ľud, aby sa zúčastňoval na tomto pokračujúcom, zachraňujúcom diele.**“²

Cirkev stojí pod misijným príkazom vzkrieseného Krista, Víťaza nad smrťou, hriechom a peklom. Pretože je postavená na Kristovi a žije z Kristovho Ducha milosti, nemôže si dovoliť vytesnenie misijnej úlohy zo svojho stredu niekde na okraj. Pre cirkev nemôže byť misia, teda služba pre Bohom milovaný svet Kristo-

¹ Thurneysen, Eduard: Seelsorge im Vollzug, 23nn, 1968.

² Lutheran World Federation. Together in God's mission, LWF Dokumentation No 26, Geneva 1988, s. 5.

vou milosťou, nejakou eventualitou popri iných úlohách. Keď počujeme Kristove: „Choďte teda a čiňte mi učeníkmi všetky národy“, vieme, že toto slovo stojí nad každým naším zhromaždením, nad každým vyučovaním, oslavou, modlitbami či službou v núdzi. Cirkev nakoniec vie popri svojej misijnej práci v zboroch poveriť a modlitbami a ďalšou pomocou podporovať Bohom zvlášť obdarených členov k misijnej službe v svojich spoločenstvách, ale tiež v novom prostredí doma či v zahraničí, v mene Božom a misijne aktívnej cirkvi. To všetko je výrazom našej poslušnosti voči Kristovi, hlave cirkvi a svedectvom, že sme pochopili a prijali hodnotu Jeho obetavej zachraňujúcej lásky do svojho života.

Ako sa to deje medzi nami?

Platnosť a osobná záväznosť povolania do misijnej služby nás núti pýtať sa otázky: Deje sa naša služba v Božom mene s plným záujmom a láskou k blížnemu? Ako hlboko sa dokážeme skloniť k človeku? Deje sa vo vedomí Božej moci tak, že sme ochotní prijať na seba zodpovednosť a konať? Alebo príliš skoro opúšťame človeka v núdzi, či to je núdza viery, sociálna marginalizácia alebo odkázanosť pri základných potrebách pre život v čiasnosti? Nenechávame človeka príliš ľahkomyseľne v jeho slobode a hľadaní samého?

Ako sa má konať zachraňujúca pomoc rešpektujúc slobodu človeka pre rozhodnutie a spoliehajúc sa na Božiu moc v znamení ktorej sa má diať? Ako sa pastoraálnou službou podporuje rozhodovanie človeka konať v svojom záujme a pre dobro iných? Ako pri tom pomáha pastoraálny záujem a pastoraálna odbornosť? Aký význam má pri tom tímový prístup k pastoraálnej službe v kontexte cirkevného zboru? Ako si definujeme okruh ľudí, za ktorými sme poslaní či už sme ordinovaní alebo neordinovaní spolupracovníci pastoraálnej práce?

Otázka, ktorej sa chceme venovať v tomto príspevku teda znie: **Ako zapojiť cirkev do misijného diela za pomoci citlivého pastoraálneho prístupu?**

Pri hľadaní odpovede na túto otázku chceme stručne naznačiť meniaci sa globálny kontext misijnej služby cirkvi, ktorého sme aj my súčasťou.

Meniaci sa misijný kontext na prahu 21. storočia

V globálnom kontexte misie možno vidieť viaceré zmeny. James A. Shere, profesor svetovej misie a dejín cirkvi na Lutheran School of Theology v Chicagu, na Kongrese o Svetovej misii cirkvi v St. Paul, USA, v roku 1998 konštatuje skutočnosti, ktoré sa týkajú aj nás:

- Trhový kapitalizmus sa stal celosvetovo príkazom dňa.
- Náboženský rivali kresťanstva, predovšetkým islam, dokazujú misijnú odvahu.
- V západnej kultúre vytláča sekularizácia náboženstvo na okraj a vyčleňuje náboženskému presvedčeniu úzku privátnu, osobnú sféru.

- Naša „novoveká“ spiritualita sa „vyžíva“ v duchovných objavoch a experimentoch, zatiaľ čo postmodernistické postuláty podrážajú dôveru v tradičné články viery a duchovné a morálne hodnoty.
- Ustarostené a zmätené kresťanstvo Západu sa napriek tomu, že došlo ku kolapsu ateistického komunizmu, nachádza v duchovnom úpadku. Trpí na pokles členstva a upadajúcu účasť na zhromaždeniach a túžobne hľadá spôsoby, ako si zachovať vlastnú relevantnosť a funkčnosť.
- Cirkevné hnutia, ktoré sa javia byť na vzostupe, sa často vyznačujú pochybnými podnikateľskými iniciatívami, ktoré sa nezaujímajú o hlbšie teologické témy.
- Tradičné cirkvi, ktoré sú vyrušené karikatúrami a kritikou médií na adresu misijných snažení, majú výčitky svedomia a nemajú odvahu pozrieť sa kriticky na misijné zlyhania a chyby minulosti. Zdá sa, že majú len málo skutočnej vízie a energie pre nové misijné podujatia.³

Štruktúra služobníkov tradičných cirkví v Európe nemá na misijnú službu pastorálnym spôsobom, popri iných úlohách veľa priestoru. Počet kňazov na počet obyvateľov je taký nepriaznivý, že kňazi nestíhajú robiť viac, ako im určuje bohoslužobný a administratívny program a to, o čo ich požiadajú členovia. Nestíhajú sa venovať ani jadru svojich cirkevných zborov pastorálnym spôsobom. Na prekračovanie rámca aktívneho zboru misijne zameranou pastorálnou cestou neostáva odvaha ani čas.

Misijná obnova cirkvi ostáva pri tradičných cirkvách naliehavou úlohou. Tá sa smie diať z moci Božej milosti a v moci oživujúceho Ducha Božieho práve tak, že všetky služby cirkvi a predovšetkým citlivá, osobne relevantná, špecializovaná a kontextuálne diferencovaná pastorálna služba, bude mať misijný cieľ a misijnú kvalitu. Čo je obsahom tejto misijnej kvality pri jej aplikácii na pastorálnu službu?

2. Pastorálna starostlivosť sa zameriava na jednotlivca a prekračuje hranice aktívneho zboru

Pastorálna služba nesie misijnú kvalitu niekoľkými spôsobmi.

Pripomeňme základné ciele pastorálnej služby. Dá sa vyjadriť klasickou definíciou, ktorá má jasnú oporu v Písme a svoj príklad v konaní Ježiša Krista a znie takto: *„Pastorálka je na nasledovaní Krista založená pomoc viery a života. Má za cieľ dopomôcť jednotlivcovi k osobnej plnosti, ku zaradeniu do tela Kristovho a ku osvedčeniu sa vo všetkých otázkach pochopenia sveta, zvládnutia sveta*

³ SCHERER, A. James. Key issues to be considered in global Mission today. In *Mission at the Dawn of the 21st century*, s. 11.

a poriadku sveta"⁴. Osobná plnosť, dosahovanie osobného šťastia a získavanie istoty záchrany v Ježišovi Kristovi, to všetko znamená posilnenie činorodej viery.

V prvom rade je teda misijne zameraná pastorálna práca nástrojom duchovného rastu jednotlivca. V dialogickom a dôvernom prostredí pri povzbudení k aktívnejšiemu životu viery. Pastorálnou službou možno najmä v sposednom rozhovore stáť v službe odstránenia prekážok pre duchovný rast, ktoré sú v nezmierenej vine a neodpustenom hriechu.

Pastorálnym rozhovorom možno poslúžiť pri hľadaní úprimnejšieho spoločenstva s Kristom. Pastorálnym rozhovorom sledujeme zároveň návrat sestry či brata do spoločenstva veriacich. Spoločenstvo s Kristom je vždy nanovo tvorené a posilňované pri posväcujúcom hode Večere Pánovej. To vedie k otvoreniu možností pre využitie darov každého. Objavovanie osobných darov, ich rozvíjanie a využitie v službe cirkvi patrí k rozhodujúcim misijným a pastorálnym cieľom. To všetko sa uskutočňuje v osobnom pastorálnom vzťahu.

Pastorálne návštevy v domácnostiach, nemocniciach, väzniciach... sú priestorom pre skutočnú misijnú službu. Pri nich Pán dáva spoznať ľudí, ktorí stoja mimo kresťanského spoločenstva alebo aj mimo formálneho členstva cirkvi a potrebujú Kristovu lásku. Môžeme sa pre nich stať nástrojmi Božej zachraňujúcej pomoci.

Pastorálne rozhovory sú nakoniec vzácnym nástrojom pomoci pri misijnej službe spolupracovníkov cirkevného zboru a členov cirkevného zboru, ktorí sa snažia konať túto službu bez služobného poverenia spontánnosťou lásky. Aj tu treba viac ako náhodnosť a spontánnosť.

Ako pomôcť v zbore k tomu, aby sa kňaz mohol pravidelne venovať aspoň svojim pastorálnym spolupracovníkom? Ako ich môže vyhľadávať a ako ich vystrojiť, aby ich služba bola súčasťou misijnej služby zboru?

Naznačené dôrazy poukazujú na pluralitu úloh, možností a spôsobov ktorými sa pastorálna služba stáva nástrojom misijnej služby.

3. Pastorálna služba vedie ku diferencovanému prístupu

Téza: Keďže je pastorálna služba ako súčasť Božej misie venovaná spravidla jednotlivcovi, všíma si jeho/jej situáciu pokiaľ ide o stav viery a životné výzvy, pri ktorých potrebuje naliehavú pomoc zo strany cirkvi a hľadá primerané formy pomoci.

3.1. Služba sa uskutočňuje primerane k stavu viery, štádiu duchovného vývoja človeka

Pre účinok pastorálnej pomoci je dôležité, aby si ten, čo s pomocou prichádza ujasnil, v akej situácii pokiaľ ide o stav viery sa človek pred nami nachádza.

⁴ Tak tvrdí Müller, Alfred. Dedo. Pozri viac v Handbuch der Seelsorge, EVA Verlag 1983, s 60.

Pastorálna pomoc si žiada diferencovanú diagnostiku, aby bolo možno ponúknuť účinnú pomoc.

Dôkazom správnosti tohto prístupu je aj konanie apoštola Pavla, aktívneho misionára v Biblickej dobe. Pavel svoju službu zvesti diferencoval podľa stavu poslucháčov. Výrečné príklady o tom nachádzame na viacerých miestach

1.K 3,2nn „**2** Mliekom som vás krmil, nie tvrdým pokrmom, lebo by ste ho neboli mohli zniesť, ba ešte ani teraz nemôžete, **3** lebo ste ešte telesní, keď sú žiarlivosť a sváry medzi vami. Či nie ste telesní a nestýkate sa príliš ľudsky?“ Podobne pisateľ listu Židom v Žd. 5,12-14: „**12** Lebo hoci by ste po toľkom čase mali byť učiteľmi, zase potrebujete, aby vás niekto učil prvopočiatkom Božích zjavení, a znovu potrebujete mlieko, a nie tvrdý pokrm. **13** Ved' nikto, kto dostáva mlieko, nechápe slovo o spravodlivosti, lebo je ešte nedospelé dieťa. **14** Len dokonalým patrí tvrdý pokrm, tým, čo návykom sú vycvičení rozoznávať dobré od zlého.

Martin Liedholz v pastorálnej príručke pre prácu s mladými ľuďmi s názvom „Unterwegs mit jungen Menschen“ tvrdí, že ak pastorálny pracovník správne nerozpozná duchovnú situáciu, ak správne „neurčí diagnózu,“ „liečenie“ nebude primerané. Ak človeka pred nami vidíme ako takého, ktorý sa rozhodol pre vieru a nestalo sa to, bude naša pomoc pre neho skôr vedenie do sebaklamu. Liedholz navrhuje rozlišovať medzi štyrmi stupňami duchovného vývoja.⁵ Naznačený diferencovaný prístup sa prirodzene dá aplikovať u ľudí rôzneho veku. Často dochádza k návratu na začiatok procesu v raste viery po mnohých rokoch. Potom je nutné prispôbiť službu k duchovnému a sociálnemu kontextu človeka. Uvedme niekoľko príkladov, ktoré sa usilujú pochopiť vývojový stav života viery a adekvátne poslúžiť.

Pastorálna pomoc hľadajúcim.

Človek nie je počas svojho života nikdy tak hľadajúci ako v puberte. Pri mnohých takéto hľadanie pokračuje počas celého života. Pomoc človeku na tejto duchovnej úrovni sa rovná misijnej úlohe, ktorá ho má priviesť k uvedomelému prebudeniu pre Boha a poverenie, ktoré nám dáva. Pri tomto úsilí však nemožno zabudnúť na niektoré skutočnosti: Prebudenie (mladých) ľudí pre vieru v Ježiša Krista nie je výsledkom pastorálnej práce. Je to dielo Božej milosti (J 6:44). Božia milosť sa však dostáva k slovu tam, kde sú (mladí) ľudia vedome privádzaní ku viere *modlitbou, príkladmi pre vieru a podnecovaním rozhovorov* (tri vzájomne skĺbené metodické postupy).

⁵ Pozri viac v Martin Liedholz: *Unterwegs mit Jungen Menschen*. Martin Liedholz. Giessen, Brunnen Verlag. 1979, ISBN 978-3765522116.

Misijná pastorálna služba, ktorá sa v tomto prípade má dostať k slovu hľadá pri (mladom) človeku záchytné body evanjelia v živote jednotlivca. Pýta sa: „*Ktoré konkrétne problémy a konflikty má? Trpí pocitom prázdnoty života? Na čo je viazaný? Zažil pocit viny?*“ Na tomto mieste sa môže prebudíť potreba spoznať pomocníka Ježiša Krista.

Pastorálka o trých, čo sa u nich prebudil záujem o spoločenstvo s Kristom.

Pastorálna služba sa môže oddať falošnej istote a pasivite pri precitlivení (mladého) človeka pre vieru. Pri prebudení ide vlastne len o úvodné štádium viery. Od precitlivenia, prebudenia záujmu o vieru musí pastorálna práca viesť človeka k obráteniu človeka ku Kristovi, ku zmene pohľadu na svoj život a ku rozhodnutiu. To všetko sa deje z Božej milosti, to treba znovu prízvukovať, preto môže akýkoľvek, hoci len malý tlak, byť len na škodu. Božia milosť sa ponúka a nevnučuje; v tom je silná, to treba mať na pamäti.

Pastorálka u tých, ktorí udávajú, že zažili zvrät života.

Stále treba vedieť, že ide o „kojenca“ vo viere. Preto potrebuje stálu pomoc radou alebo príkladným činom. Spomeňme niektoré úlohy, ktoré sa vynárajú v tejto fáze duchovného vývoja človeka.

Treba nášho brata či sestru zaučiť do tichých chvíľ. Myslíme na *spoločné čítanie Bibie*, ktoré bolo nášmu partnerovi doteraz iste cudzie. Toto čítanie sa deje v tichej a pokojnej atmosfére načúvania na hlas Božieho slova a uvážených meditácií. Aby sa naučil *modliť*, potrebuje tiché a dôverné modlitebné spoločenstvo. Tak bude predchádzať a prekonávať pochybnosti, ktoré sa iste vyskytnú.

Je tu potreba povzbudiť brata či sestru, aby *napravil svoje chyby*, ktorých sa dopustil medzi ľuďmi. Pri životnom zvrate dochádza k odpusteniu vín pred Bohom. Poznanie vín zároveň vyžaduje snahu napraviť zavinené medzi ľuďmi.

Treba sa usilovať o skoré *zapojenie do služby* v zbore medzi mladými i starými, podľa spoznaných darov. Tým sa stáva zřejmé, že sme neboli obdarovaní len pre seba, ale že máme z našich darov rozdávať. Sem patrí tiež *povzbudzovanie ku svedectvu* o Ježišovi Kristovi.

Pastorálne sprevádzanie spolupracovníkov.

Cesta (mladého) človeka ku viere nie je ľahká a vyžaduje si, ako sme spoznali, veľa lásky od starších vo viere. Aby sa z (mladého) kresťana, ktorý sa rozhodol pre vieru stal spolupracovník starších vo viere v kresťanskom zbore, to si vyžaduje ešte viac skrytej jemnej práce. V prvom období života mladej viery sa v človeku obyčajne objavuje názor, že Ježiš rieši všetky jeho problémy. Zažíva očami viery vnímané zázračné riešenia niektorých problémov. Predsa však dochádza tiež k situáciám, ktoré by mohli kresťana zlomiť, ak by nebol pevne napojený na spoločenstvo.

Zápasí s viacerými problémami: nevie si poradiť so svojou povahou, robí mu problémy vlastná sexualita, možno má ťažkosti s rodičmi, hrozí mu, že nová životná náplň, spoznaná vo viere ho bude viesť k tomu, že bude zanedbávať povinnosti v škole alebo v zamestnaní, možno stále za sebou vlečie neočistené pocity o vlastnej vine alebo je unavený ťažkosťami nejakej konkrétnej úlohy pri práci v zbore.

3.2 Pastorálna služba je ponúkaná primerane ku životnej situácii.

Ako výborný príklad potrebnej diagnostiky možno uviesť výsledky štúdie Elisabeth Kübler-Ross-ovej uverejnenej v práci: „Rozhovory z umierajúcimi“⁶. Týka sa náročnej situácie, keď sa chorý človek dozvedá o svojej smrteľnej nemoci. Podľa jej výskumu sa u ľudí opakovane objavujú podobné situácie s prejavmi, na ktoré treba reagovať. Autorka na ne reaguje svojím spôsobom. Pastorálna pomoc kresťanským a biblickým spôsobom je možná a potrebná pri jednotlivých fázach vývoja osobného poznania a postoja k odchodu z časnosti.

Fázy meniacich sa postojov pacienta k vlastnej smrteľne nebezpečnej nemoci podľa Kübler-Rossovej si žiadajú odpoveď zo strany pastorálneho sprievodcu.

Keď sa po zážitku vlastnej smrteľnej nemoci objavuje:

- Šok, negácia tejto skutočnosti a popieranie jej pravdivosti, je potrebné nadviazať kontakt so zomierajúcim a získať si jeho dôveru,
- Agresivita, hnev a vzbura pacienta si žiada zo strany pastorálneho poradcu umožnenie odreagovania, trpezlivé prijatie jeho/jej prejavov bez pohoršovania
- Snaha o vyjednávanie a zjednávanie nových možností, je potrebná zo strany pastorálneho pracovníka maximálna trpezlivosť
- Depresia a smútok si vyžaduje trpezlivé načúvanie, pomoc pri náprave vzťahov, pomoc pri hľadaní riešení (pre rodinu, priateľstvá)
- Zmierenie sa so situáciou, pokora, príprava na lúčenie si žiada podľa Elisabeth Kübler-Rossovej mlčanlivosť, ľudskú a láskavú prítomnosť, držanie za ruku.

Pri chápaní pastorálnej služby ako súčasť Božieho záujmu o človeka v jeho situácii treba zároveň konštatovať, že vo všetkých týchto štádiách konfrontácie so smrťou a umieraním je možné a potrebné zároveň hľadať a ponúkať adekvátnu duchovnú podporu. Táto je založená na prítomnosti Toho, ktorý prekonal moc smrti a ponúkol nám spoločenstvo života s Ním aj v čase odchodu s časnosti.

⁶ Kübler-Ross, Elisabeth: Interviews mit Sterbenden. Kreuz-Verlag. ISBN 978-3783133936. Prekladu 12 vydania, 1980.

3.3. Pastorálna služba má kolektívny rozmer a žiada si podporu cirkevného zboru ako celku

Duchovný pastier je v cirkevnom zbore duchovným predsedom cirkevného zboru a zodpovedá za organizovanie pastorálnej služby v cirkevnom zbore. Nedokáže ju zvládnuť sám. Vykonáva ju osobne a za pomoci pastorálnych spolupracovníkov a pokiaľ je to ten prípad aj spolu s ďalším kňazom/kňazmi, ktorí v zbore pôsobia.

Pastorálna služba sa nevykonáva iba spontánne a náhodne. Vykonáva sa na základe ročného plánu, v ktorom je priestor pre akútne, naliehavé potreby a pre pravidelné pastorálne úlohy. Duchovný pastier cirkevného zboru vypracuje spolu so spolupracovníkmi plán pred začiatkom kalendárneho roka.

V pláne sú okrem iného najmä tieto pravidelné úlohy s určením dňa alebo týždňa, v ktorom sa majú vykonať napr.:

- Návšteva rodín detí, ktoré boli v minulom roku pokrstené
- Návšteva rodín detí, ktoré sa majú prihlásiť na vyučovanie náboženstva v škole /termín: do začiatku prihlasovania/.
- Návšteva rodín detí, ktoré sa majú prihlásiť na konfirmačnú prípravu (vstupné služby Božie pri začiatku konfirmačnej výučby)
- Návšteva rodín detí, ktoré sa zúčastňujú vyučovania a pre návštevu je osobitný (pozitívny alebo negatívny) dôvod.
- Návšteva rodín presbyterov a spolupracovníkov cirkevného zboru.
- Návšteva jubilantov podľa stanoveného kľúča (napr. pri násobkoch 5 alebo 10 narodenín).
- Návšteva rodín a jednotlivcov, ktorí z dôvodu nemoci, staroby alebo odcudzenia nemajú pravidelný kontakt s cirkevným zborom.

V pláne pastorálnej služby sa počíta s priestorom pre tieto akútne pastorálneho úlohy:

- Pastorálna príprava rodičov a krstných rodičov pred krstom. Jej cieľom je vytvorenie pochopenia (a) spásonosného významu krstu (b) liturgickej podoby krstu a úlohy rodičov a krstných rodičov pri krste (c) spoluzodpovednosti cirkvi a rodiny pri výchove (d) prejavenie záujmu o rodinu a spoznanie zvláštností situácie a pastorálna pomoc pri zvládnutí špecifik príchodu dieťaťa do rodiny.
- Návšteva rodiny po krste (do jedného mesiaca)
- Návšteva najbližšej rodiny pozostalého / pozostalej (do jedného týždňa po pohrebe v rodine, ktorá sa starala o zosnulého, alebo mala najbližšie k zosnulému / zosnulej).
- Pastorálna príprava novomanželov
- Návšteva mladomanželov (do 3 mesiacov po sobáši)

- Návšteva chorých (v týždni po ochorení v domácnosti, či v nemocnici s týždennou periodicitou)
- Návšteva zomierajúcich. Jej cieľom je nakoniec aj posilnenie za pomoci spovede a Večere Pánovej.
- Návšteva jednotlivcov a rodín v krízach (vieroučných, morálnych, sociálnych, manželských, výchovných...).

Cirkevný zbor, ak chce konať pastorálnu službu celoplošne, potrebuje spolupracovníkov. Ordinovaný pracovník ani v malých zboroch nestačí na splnenie tejto úlohy. V tíme pastorálnych spolupracovníkov má ordinovaný svoje nenahradiateľné miesto ako školiť a ako vykonávať pastorálnej služby napríklad tam, kde si ho výslovne žiadajú a tiež tam, kde je možné zaradiť Večeru Pánovu, spoveď alebo kde ide o závažné pastorálno – psychologické problémy a úlohy.

Záverom

Pastorálna služba pre svoj osobný spôsob kontaktu a pre aktívny prístup na ceste za človekom je nevyhnutným komponentom misijnej služby cirkvi. Evanjelická teológia sa tejto úlohe musí vždy nanovo odborne venovať, aby sa táto služba vykonávala ako výraz vernosti k svojmu povolaniu Ježišom Kristom a priliehavo k meniacemu sa kontextu. Môže budovať na odborných východiskách v domácom a medzinárodnom kontexte. Umožňovať diferencovaný prístup pre jednotlivé situácie, v ktorých ľudia žijú a do ktorých sa v procese života dostávajú, a tak byť pomocou pri procese posvätenia jednotlivca a aktivizácii členov cirkvi v jednej Božej misii v našej dobe.